

Správa z aktivity

Názov aktivity: Vytváranie siete demo-fariem na Slovensku (workshop)

Termín realizácie: 18.10.2023

Miesto realizácie: Inštitút znalostného pôdohospodárstva, Modrý salónik, Akademická 4, Nitra

Cieľ aktivity: Oboznámenie účastníkov workshopu o vytvorení siete demonštračných fariem, a o prínosoch tejto siete pre slovenské poľnohospodárstvo.

Účastníci za IZPI: Mgr. Vladimíra Gudábová, Ing. Vladimíra Ašverusová, Ing. Zuzana Repiská, Ing. Mária Šášiková, PhD., Ing. Alena Bujdáková, Bc. Tatiana Sereďičová, Ing. Katarína Tóthová.

Prílohy: Pozvánka, fotodokumentácia, prezenčná listina

Priebeh: Na úvodnom workshope o vytvorení siete demo-fariem na Slovensku sa zišlo približne 50 účastníkov z rôznych organizácií, vrátane tvorcov politik (zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, zástupcovia Ministerstva životného prostredia SR), akademickej obce, výskumu a vývoja a predovšetkým z praxe, t. j. farmárov, ktorí prejavili záujem dozvedieť sa viac o demo-farmách a v budúcnosti sa potenciálne pripojiť k rozvojovej sieti. Išlo o prvé oficiálne podujatie príslušných zainteresovaných strán so zámerom otvoriť diskusiu o vytvorení siete demo-fariem na Slovensku, preto bolo veľmi dôležité dosiahnuť spoločnú interakciu farmárov a tvorcov politik.

Workshop bol organizovaný v spolupráci s Bioeconomy Clustrom (ďalej len BEC). Inštitút znalostného pôdohospodárstva a inovácií (ďalej len IZPI) je považovaný za strategického partnera BEC a môžeme zhodnotiť, že máme vytvorenú aktívnu spoluprácu s BEC.

V úvode workshopu bol prezentovaný projekt Climate Farm Demo (BEC), ciele a možnosti jeho podpory pri formovaní slovenského životného prostredia. Boli zhrnuté požiadavky na ukážkového farmára, čo môže projekt poskytnúť farmárom a ako ich môže posilniť, ako aj plánované akcie projektu. V súvislosti s ohláseným auditom klimatickej farmy sa prezentujúci dotkli problematiky požadovaných údajov z fariem, ich vlastníctva a manipulácie s nimi.

Workshop bol oficiálnym podujatím na spustenie procesu registrácie slovenských demonštračných fariem do siete demo-fariem EÚ v rámci projektu Climate Farm Demo.

V kontexte prítomnosti viacerých pracovníkov ministerstva bolo významným aspektom prezentácie zameranie sa na prínosy slovenskej účasti v projekte, ktorý spája takmer všetky krajiny EÚ, najmä:

- možnosti získania rôznych smerníc a metodík, použiteľných nielen pre farmárov, ale aj pre ministerstvo a IZPI,
- poskytovanie vzdelávania a školení,
- školenie poradcov,
- Slovensko sa môže stať súčasťou európskeho monitoringu a podieľať sa na ich vedeckom využití,
- možnosť uplatnenia konceptu Living Lab v našom prostredí,
- európska inšpirácia môže formovať domáce prostredie a následne by sa podporné mechanizmy mali začleniť do politik.

Jedinou krajinou EÚ, ktorá v projekte nemá zastúpenie, je Česká republika, ktorá je však v mnohom podobná Slovensku a má prepracovaný systém podpory demo-fárm. Z tohto dôvodu, a aj na základe

predchádzajúcich rozhovorov, bol prizvaný jeden z hlavných „tvorcov“ českého systému demo-fariem, pán Mistr z Výskumného ústavu meliorácií a ochrany pôdy v Prahe. Pán Mistr zhrnul základné piliere fungovania demo-fariem v ČR a odpovedal na otázky z publika. České know how z oblasti vytvárania demo-fariem, bolo ponúknuté Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na inšpiráciu.

Pred záverom workshopu sa rozprúdila plodná diskusia, ktorá sa zamerala na výmenu názorov medzi farmármi, konkrétne otázky týkajúce sa projektu a jeho následné aktivity. Okrem iného sa účastníci workshopu vyjadrili aj takto:

- prítomní poľnohospodári vyjadrili pochybnosti a dokonca nespokojnosť s fungovaním poradenského systému,
- overovacie/testovacie povrchy by nemuseli spĺňať špecifikované podmienky,
- meranie pôdneho uhlíka by malo byť požiadavkou,
- dôležité sú názory na hospodársku prax a odporúčania pre poľnohospodárov, ako aj hľadanie finančných nástrojov,
- netreba zabúdať na prenos výsledkov výskumu do praxe, ale ani naopak,
- demo-farmy by sa mali zamerať na používanie pesticídov.

Záver aktivity:

Z workshopu vyplynulo viacero úloh na nadchádzajúce obdobie, na vyriešení ktorých by malo spolupracovať IZPI, BEC, v niektorých prípadoch aj za účasti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Časový rámec splnenia pracovných úloh nebol stanovený, predpokladá sa v priebehu roka 2024.

Konkrétnymi úlohami sú:

- identifikovať kompetentnú sekciu v rámci Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktorá by zastrešila vytvorenie siete demo-fariem,
- založiť pracovnú skupinu na podporu vzniku siete demo-fariem v SR (identifikovať členov, pripraviť ciele a akčný plán pracovnej skupiny),
- pripraviť materiál na poradu vedenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (definícia ukážkovej farmy, ciele, úlohy a zodpovednosti ukážkových fariem, podpora ukážkových fariem v rámci Strategického plánu SPP – rôzne formy: napr. podpora infraštruktúry, podpora na demonštračné aktivity, podporu investícií prostredníctvom bodov alebo percentuálnej výhody, EIP OS a pod.).

Vypracoval: Ing. Katarína Tóthová

dňa: 11.1.2024

Schválil: Mgr. Vladimíra Gudábová

dňa: 11.1.2024